

Др Недељко Богдановић
проф. универзитета у пензији

Филозофски факултет у Нишу	
Примљено	31. 10. 2016
Врста	
Број	

НАСТАВНО-НАУЧНО ВЕЋЕ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

Од стране Департмана за српски језик Филозофског факултета у Нишу достављен ми је рукопис зборника радова са научног скупа *Опсцена лексикау српском језику* ради рецензирања.

После прегледа рукописа Већу достављам следећу

РЕЦЕНЗИЈУ

Рукопис има 11 рукописа на српском и један рукопис на бугарском језику, у укупном обиму од 122 компјутеризоване стране.

Из даљег извештаја изостављам два написа рецензента (Н.Б.), стр. 1–9 (Уводно излагање за скуп и реферат Опсцено и вулгарно као детерминација).

Општи утисак. Зборник целином садржаја доноси разматрање једне више културолошке него језичке материје која је дуго била изван пажње науке. Ради се о општењу табуисаном, непристојном и вулгарном лексиком у условима који имају карактер поремећене комуникације (свађе, распре, омаловажавања, вређања, обрачуни). Будући да је управо у Нишу отпочео рад на организованијем и осмишљенијем проучавању овога вида језичке комуникације, ваља рећи да је ово други скуп овакве врсте у Нишу (први је био 1994) и да се може констатовати видан напредак и у тематском и у квалитативном приступу материји опсценог у језику, а такође да и поред ранијих учесника и зачетника овог огранка језичке науке има и нових, млађих људи који задатак проучавања опсцене лексике схватају озбиљно и изводе одговорно.

Додајмо још један моменат: зборник укључује радове који су настали у оквиру више пројекта које финансира Министарство за науку: *Лингвистичка истраживања савременог српског језика и израда Речника српскохрватског књижевног и народног језика САНУ* (С. Ристић, Д. Цвијановић), *Дијалектолошка истраживања српског језичког простора* (Ј. Марковић), *Историја српског језика* (Н. Јовић) итд., и друго: половину аутора овога зборника чине наставници и сарадници Филозофског факултета у Нишу.

Два текста потписује Н. Богдановић. Први „Опсцено и вулгарно као насушно у говору и језику“ представља његово уводно слово на Скупу, а други „Опсцено и вулгарно као детерминација“ његов је реферат. По природи ствари, они остају изван рецензије (пошто је рецензент у исто време и аутор).

У раду Валентине Бонцолове „Опсцена лексика у бугарском медијском простору“ (прев.) говори се о употреби вулгаризама у штампаним и електронским медијима, и то са становишта (и са сазнањем) да је та употреба повезана „с непосредственом изражавањем емоција, с повишеном експресивношћу на текстовите или лингвистичко средство за провокирање наобратна реакција“. Врло документован и у реалном времену утемељен рад једне праксе која нам је досад у науци била непозната. Из подручја која су нам такође мање позната долази рад „Псовке у Српском Семартону“ (Румунија), сарадника Стевана Бугарског.

Унеколико комплементаран раду о опсценој лексици у медијима, јесте рад „Вулгаризми у дискурсу телефонских разговора“ рад Ивана Јовановића, на материјалу телефонских разговора у руралној средини.

Постоји серија радова који опсцену лексичку као супстандард смештају у културолошке оквире и преводе елементе усмене комуникације у базе интересантне за науку (не само језичку). Тако се у раду Стане Ристић и Драгане Цвијовић детаљно информисе о обради опсцене лексике и њених деривата у Речнику САНУ (досад у нас најзамашнијем и најдуготрајнијем лексикографском подухвату, чији је ауторка Ристић била и главни уредник); Јордана Марковић разматра статус опсцене лексике у жаргону; Данијела Поповић анализира употребу псовке у демонолошким предањима; док Надежда Јовић саопштава о именовању опсцених појмова у српској средњовековној медицинској терминологији. Функцијом опсцених речи и израза у српској култури бави се и Марина Вицановић.

Примећује се да радови ове групе образују једну квалитетну целину, која представља искорак (и по ширини и по дубини) у обради опсцене лексике српског језика, по чему је, и овим скупом и овим зборником (и бројем истраживача) Ниш стекао предност у односу на друге научне центре.

Још два прилога употпуњују целину: Драган Лилић разматра творбу опсцене лексике и вулгаризама, док Јордана Марковић и Марко Џенић прилажу статистички преглед схватања опсцености према једном истраживању наше средине.

Рецензенту је познато да постоје референти чији радови нису приспели у редакцију, па предлаже да се учини напор како би се и они добили, али се залаже и за то да уколико не постоје озбиљни разлози за такав поступак да се приређивање приведе крају и Зборник објави. Добро би било да Зборник има и текстове уводних поздрава, као и реч приређивача Зборника, колико због комплетности манифестације коју је организовао Филозофски факултет, толико и због историје нашега посла, која се доиста везује понајвише за Ниш и њего Филозофски факултет.

Са овим напоменама уз све напред изложено, предлажемо Наставно-научном већу филозофског факултета у Ниш да објави зборник радова ОПСЦЕНА ЛЕКСИКА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ и тако га учини доступним нашој и широј научној јавности.

У Нишу, 22. октобра 2016.

Рецензент

Нед. Богдановић

